A BIZOTTSÁG HATÁROZATA

(2012. július 25.)

az SA.33114 (korábbi 2011/NN) számú, Lengyelország által nyújtott állami támogatásról a Crist Hajógyárnak nyújtott állítólagos támogatás

(az értesítés a C(2012) 5057. számú dokumentummal történt)

(Csak a lengyel nyelvű változat hiteles)

(EGT-vonatkozású szöveg)

(2013/9/EU)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre, különösen annak 108. cikke (2) bekezdésének első albekezdésére,

tekintettel az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásra és különösen annak 62. cikke (1) bekezdésének a) pontjára,

miután a fent hivatkozott rendelkezéseknek megfelelően felkérte az érdekelt feleket észrevételeik megtételére [1],

mivel:

I. AZ ELJÁRÁS

(1) A Bizottság 2008. november 6-án két visszafizettetési határozatot [2] fogadott el a gdyniai és szczecini hajógyáraknak (a továbbiakban: Gdynia Hajógyár és Szczecin Hajógyár) jogellenesen nyújtott állami támogatással kapcsolatban, amely különleges értékesítési eljárást tett lehetővé. A lengyel hatóságok lehetőséget kaptak a hajógyár eszközeinek nagy tételben történő értékesítésére nyílt, átlátható, feltétel nélküli és megkülönböztetésmentes pályázati felhívások keretében.

(2) A Bizottság a visszafizettetési folyamat nyomon követése során felvilágosítást kért a fent említett pályázati eljárásokról. Az arról szóló sajtóbeszámolókat követően, hogy az állami tulajdonban lévő Ipari Fejlesztési Ügynökség (a továbbiakban: IDA) 2010 szeptemberében hitelt nyújthatott (a továbbiakban: az intézkedés) a Crist S.A. (a továbbiakban: Crist vagy a társaság) számára a Gdynia Hajógyár bizonyos eszközeinek a megvásárlására, a Bizottság a kérdés tisztázását kérte a lengyel hatóságokkal folytatott 2010. október 22-i megbeszélésen. A lengyel hatóságok kifejtették álláspontjukat, és vállalták a szükséges információk, valamint az ügyletet alátámasztó iratok benyújtását. Az információk benyújtására 2010. november 25-én és 2011. december 5-én került sor.

(3) A Bizottság 2011. december 6-án megbeszélést tartott a lengyel hatóságokkal.

(4) Az Almunia alelnök és a lengyel kincstárügyi miniszter közötti megbeszélés-sorozat lezárásaként Grad miniszter úr 2011. október 25-i levelében tájékoztatta a Bizottságot, hogy a tervek szerint 2011 végén mind a Gdynia mind a Szczecin Hajógyár felszámolása be fog fejeződni.

(5) 2012. január 25-i levelében a Bizottság értesítette Lengyelországot arról, hogy a szóban forgó intézkedéssel kapcsolatosan az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 108. cikkének (2) bekezdése szerinti eljárás megindításáról határozott (a továbbiakban: az eljárás megindításáról szóló határozat).

(6) Az eljárás megindításáról szóló határozatot az Európai Unió Hivatalos Lapjában közzétették [3]. A Bizottság felkérte az érdekelteket, hogy az intézkedéssel kapcsolatban tegyék meg észrevételeiket.

(7) Lengyelország 2012. február 27-én nyújtotta be észrevételeit. Harmadik fél nem nyújtott be észrevételeket. Lengyelország még további tájékoztatást adott 2012. június 4-én és 5-én.

II. AZ ÜGY HÁTTERE

1. A kedvezményezett bemutatása

(8) A lengyel hatóságoktól kapott információk szerint a Crist egy gdański magánvállalkozás, amelyet 1990-ben alapított két jelenlegi tulajdonosa. Mintegy 150 alkalmazottat foglalkoztat, és körülbelül 500 önálló vállalkozó nyújt szolgáltatásokat a társaságnak. A Crist fő tevékenységi területei a hajógyártás, hajójavítás és a hidrotechnikai létesítmények. A 2004 és 2008 közötti időszakban a

[1] HL C 129, 2012.5.4., 9. o.

[2] A Bizottság 2008. november 6-i határozata a Lengyelország által a Stocznia Szczecińska javára nyújtott C 19/05. (korábbi N 203/05.) sz. állami támogatásról (HL L 5., 2010.1.8., 1. o.) és a Bizottság 2008. november 6-i határozata a Lengyelország által a Stocznia Gdynia javára nyújtott C 17/05. (korábbi N 194/05. és PL 34/04.) sz. állami támogatásról (HL L 33., 2010.2.4., 1. o.).

[3] Lásd: 1. lábjegyzet.

társaság éves szinten mintegy 20 hajón és egyéb szerkezeten dolgozott. Ügyfelei főként európai (német, holland, skandináv és lengyel) hajótulajdonosok.

(9) A lengyel hatóságok tájékoztatása szerint a társaság elsősorban a következő három piaci szegmensben tevékenykedik:

— vízépítési piac: zsilipek, gátak, keszonok acélszerkezetei, valamint tengeri kikötőhidak és kikötőgátak építéséhez használt egyéb acélszerkezetek,

— megújuló energetikai piac: tengeri szélerőműparkok építéséhez használt konstrukciók és/vagy elemek,

— tengeri piac: fúróplatformokat támogató tengeri kutató-, kitermelő- és feldolgozó létesítmények és acél fúróplatformok szerkezeti moduljai.

(10) A Crist bevételeinek piaci szegmensek szerinti megoszlását az alábbi 1. táblázat szemlélteti. A lengyel hatóságok tájékoztatták a Bizottságot, hogy ez a bevételszerkezet a tevékenységek súlypontját a hagyományos hajóépítésről a megújuló energia tengeri szektorára és a vízépítésre áthelyezni kívánó üzleti terv megvalósításának az eredménye.

1. táblázat

A Crist bevételszerkezete szegmensek szerint

Bevétel-kategória	2009	2010 [1]	2011
vízépítés	[17-23] (*) %	[4-6]%	[3-5]%
megújuló energia	[23-28]%	[75-80]%	[67-74]%
tengeri	[21-26]%	[6-8]%	[6-8]%
egyéb (hajóépítés)	[29-34]%	[9-12]%	[17-20]%

[1] A Bizottság megjegyzi, hogy a Lengyelországtól kapott számadatok összege a 2010. év oszlopában nem 100. A Bizottság úgy véli, hogy a csekély eltérést a két tizedesjegyre történő kerekítés okozza.
(*) Bizalmas információk

(11) A lengyel hatóságoktól kapott adatok szerint a Crist árbevétele a tízszeresére nőtt a 2002-2009 időszakban, és 2009-re elérte a 383 millió PLN-t (95,75 millió EUR [4]). 2010- ben visszaesett az árbevétel 236 millió PLN-re (59 millió EUR), de 2011-ben már elérte a 630 millió PLN-t (157,5 millió EUR). A Crist 2007-2009, vagyis az IDA által nyújtott hitelt megelőző, és a 2010-2011, azaz a hitelnyújtást követő időszakra vonatkozó főbb pénzügyi eredményeit a 2. táblázat foglalja össze.

2. táblázat

A Crist főbb pénzügyi eredményei, 2007-2011 (millió PLN)

	2007	2008	2009	2010	2011
Értékesítés árbevétele	323,41	361,06	383,77	236,48	630,29
Értékesítés eredménye	19,10	20,80	27,10	5,5	53,1
Üzemi eredmény	20,80	19,50	25,80	15,37	49,33
Nettó eredmény	22,20	20,10	15,50	12,62	31,66
Értékcsökkenés	2,40	3,30	4,20	5,58	10,75
Pénzügyi eredmény	24,60	23,40	19,70	18,20	42,41

(12) A lengyel hatóságok szerint 2011-ben a társaság teljes hitel- és kockázatvállalási limitje mintegy […]* millió PLN ([…] EUR) volt (lásd a „3. Az intézkedés leírása" szakaszt), ami magában foglalta az IDA által nyújtott hitelt és négy magánbank által különböző formákban biztosított pénzügyi támogatásait. A társaság jelenleg teljesítés alatt álló 10 szerződésének együttes értéke körülbelül […] millió PLN-t ([…] millió EUR) tesz ki, és összesen mintegy […] millió PLN ([…] millió EUR) értékű további szerződés még tárgyalás alatt van.

2. **A program ismertetése**

(13) 2010. május 27-én a Crist IDA-hitelt igényelt (lásd a „3. Az intézkedés leírása" szakaszt) az IDA lengyel gazdaságösztönző kezdeményezéseket támogató programjának (a továbbiakban: a Program) keretében, a „gazdasági válság sújtotta legkiszolgáltatottabb régiókban tevékenykedő vállalkozások" alkategóriában.

(14) A Programban való részvételre olyan közép- és nagyvállalkozások jogosultak, amelyek a lengyel gazdaság keresletösztönzéssel való élénkítését célzó projekteket hajtanak végre és a gazdasági válság vagy súlyos árvíz sújtotta legkiszolgáltatottabb térségekben tevékenykednek. A Program egyértelműen meghatározza ezeket a térségeket. Míg Gdańsk térsége a Programban meghatározott legkiszolgáltatottabb térségek egyike, addig Gdynia térsége nem tartozik ezek közé.

[4] Ebben a határozatban a Beluga Hochtief Offshore és a Crist közötti szerződés már eleve euróban meghatározott, […] millió EUR értékének a kivételével az EUR-ban kifejezett összegek csak tájékoztatásul szolgáló, közelítő adatok. A PLN-ben kifejezett összegek EUR-ra történő átváltása során alkalmazott árfolyam: 1 EUR = 4 PLN.

(15) A Program keretében az IDA a gazdasági keresletet és a gazdasági fejlődést ösztönző projektekben és vállalkozásokban vesz részt. A részvételnek piaci feltételek mellett kell történnie ahhoz, hogy ésszerű hasznot hozhasson az IDA számára. Az IDA által nyújtott finanszírozás maximális intenzitása nem lépheti túl a tervezett beruházás nettó értékének 80 %-át.

(16) A lengyel hatóságok szerint az IDA nem támogathat olyan projekteket, amelyek állami támogatási elemeket tartalmazhatnak, kivéve az EUMSZ 346. cikke ([5]) szerinti nemzetbiztonsági és védelmi projekteket.

(17) A Program az IDA nyereségorientált és – a lengyel hatóságok szerint – az üzleti alapon nyújtott vállalkozásfinanszírozási szolgáltatások piacára vonatkozó standardokat alkalmazó üzleti tevékenységének a részét képezi. A Lengyelországtól kapott magyarázat szerint ez a tevékenység elkülönül az IDA azon tevékenységétől, amelynek keretében állami támogatást nyújt nehéz helyzetben lévő nagy vállalkozásoknak.

3. **Az intézkedés leírása**

(18) A vizsgálat tárgyát képező intézkedés az IDA által a Crist részére 2010. szeptember 14-én nyújtott, 150 millió PLN (33,4 millió EUR) összegű hitel (a továbbiakban: IDA-hitel) a szárazdokkot tartalmazó eszközállomány, az úgynevezett 2-es Crist hajógyári terület megvásárlására. A lengyel hatóságok szerint a hitelnyújtás időpontjában a hitel nem érte el a társaság teljes hitel- és kockázatvállalási limitjének […]%-t.

(19) A Program szerint az IDA-hitel kamatlába a finanszírozási kockázattól és a kedvezményezett által felajánlott biztosíték minősítésétől függően évi 0,9-4 % nettó kamatkülönbözettel (a továbbiakban: kamatkülönbözet) növelt érvényes alapkamatláb a 3. táblázatban bemutatottak szerint.

3. táblázat

Az intézkedésre alkalmazandó kamatkülönbözet a Program szerint

pénzügyi kockázat	kiváló biztosíték	közepes biztosíték	gyenge biztosíték
alacsony	0,9 %	1,0 – 1,4 %	1,5 – 1,8 %
közepes	1,0 – 1,4 %	1,5 – 1,8 %	1,9 % - 3,3 %
magas	1,5 – 1,8 %	1,9 % - 3,3 %	3,4 % - 4,0 %

(20) A Crist részére nyújtott IDA-hitel esetében 1,8 %-os kamatkülönbözetet állapítottak meg. A Crist összességében 6,81 %-os ([6]) kamatláb mellett kapott hitelt. A kamatláb meghatározásához használt alapkamatláb a 3 havi WIBOR ([7]) (a hitelnyújtás időpontjában 3,81 %) plusz 1,2 % volt, ehhez adódott hozzá az 1,8 %-os kamatkülönbözet. Az IDA azért 1,8 %-os kamatkülönbözetet alkalmazott, mert a tranzakció pénzügyi kockázatát és a biztosítékot egyaránt közepes mértékűnek értékelte, amelynek a 3. táblázatban látható módon 1,5 % és 1,8 % közötti kamatkülönbözet felel meg. Az IDA-hitel lejárata 2015. december 31, azaz futamideje körülbelül 5 év és 3 hónap, mivel az intézkedést 2010. szeptember 14-én fogadták el.

(21) Az IDA-hitel biztosítéka a következőkből áll:

— a Crist üzletrészeinek 100 %-ára bejegyzett zálogjog,

— ingatlanra (2-es hajógyári terület részére) terhelt jelzálog,

— a 2-es hajógyári terület részét képező ingóságokra bejegyzett zálogjog,

— a Crist által aláírt üres váltó,

— a Crist nyilatkozata arról, hogy önkéntesen aláveti magát a végrehajtási intézkedéseknek és

— a Crist minden egyes tulajdonosának a nyilatkozata arról, hogy önkéntesen aláveti magát a végrehajtási intézkedéseknek.

(22) A Program szerint a biztosítéknak az IDA által nyújtott támogatás legalább 150 %-ának kell megfelelnie.

(23) A Gdynia Hajógyár eszközeinek értékesítésére kiírt harmadik pályázati fordulóra 2010. szeptember 15-én került sor. A sajtó szerint a Crist az IDA-tól származó finanszírozásnak köszönhetően jobb ajánlatot tudott tenni, mint versenytársa, a Patia (egy Cipruson bejegyzett társaság, amely a Gdańsk Hajógyár tulajdonosának, az ukrán ISD-nek a kapcsolt vállalkozása). A Crist 175 millió PLN-t (43,75 millió EUR) ajánlott a kínált eszközállomány (a továbbiakban: a szárazdokk) megvásárlására. A szárazdokk legalacsonyabb árát 96,7 millió PLN-ként (24,17 millió EUR) határozták meg.

III. **A HIVATALOS VIZSGÁLATI ELJÁRÁS MEGINDÍTÁSÁNAK OKAI**

(24) Az eljárás megindításáról szóló határozatban a Bizottság kételyeit fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy a Crist

([5]) E cikk szerint: „A Szerződések rendelkezései nem zárják ki a következő szabályok alkalmazását: […] b) a tagállamok megtehetik az alapvető biztonsági érdekeik védelme érdekében általuk szükségesnek tartott […] intézkedéseket …”.

([6]) 2010. november 25-i levelében Lengyelország azt a téves tájékoztatást adta a Bizottságnak, hogy a kamat meghatározásához használt alap-kamatláb a 6 havi WIBOR (nem pedig a 3 havi WIBOR) volt, és a Crist összességében 7,02 %-os (nem pedig 6,81 %-os) kamatra kapott hitelt. Lengyelország 2012. február 27-i levelében helyesbítette ezt az információt.

([7]) Varsói bankközi kamatláb.

a hitelnyújtásról szóló döntés meghozatalának időpontjában az IDA rendelkezésére álló információk alapján vajon képes lett volna a piacon hasonló feltételekkel hozzájutni a szükséges finanszírozáshoz.

(25) Az intézkedés Bizottság rendelkezésére álló információk alapján elvégzett előzetes elemzése szerint az IDA-hitelnek köszönhetően állami forrásból származó előnyhöz juthatott a Crist. A Bizottság aggodalmát fejezte ki (i) a hitel kamatlábával, (ii) az IDA által elfogadott biztosítékkal, (iii) az IDA által használt benchmarkkal, (iv) a Crist által benyújtott üzleti tervvel és (v) az IDA által a Crist részére biztosított preferenciális elbánás lehetőségével kapcsolatban.

(26) A kamatlábat illetően a Bizottságnak nem állt módjában megítélni, hogy az IDA-hitel kamatlába (az eljárás megindításáról szóló határozat időpontjában érvényes feltételezés szerint 7,02 %) összhangban áll-e a piacgazdasági befektető elvével, mivel a lengyel hatóságok nem szolgáltattak bizonyítékot a társaság hitelminősítésére és a biztosíték mértékére vonatkozóan.

(27) A biztosítékot illetően a Bizottság nem kapta meg az alapul szolgáló, az IDA és a Crist között az IDA-hitelre vonatkozóan létrejött szerződést és a Crist biztosítékként felajánlott üzletrészeinek valamint a szárazdokknak a szakértői értékelését. A Bizottság ezért úgy ítélte meg, hogy Lengyelország nem szolgáltatott olyan bizonyítékokat, amelyekből prima facie következtetni lehet arra, hogy történtek konzervatív módszerekkel végzett szakértői értékelések, és hogy egy magánbefektető elfogadott volna ilyen biztosítékot.

(28) A benchmarkkal kapcsolatban a Bizottságnak kételyei voltak azt illetően, hogy a […] Bank által nyújtott hitel viszonyítási alapot szolgáltathat annak megítéléséhez, hogy az IDA-hitel vajon összhangban áll-e a piacgazdasági befektető elvével. A Bizottság álláspontja szerint a […] Bank által nyújtott hitel különbözik az IDA-hiteltől, mivel (i) olyan ügylet refinanszírozására szolgál, amelyet eredetileg a saját forrásaiból finanszírozott a Crist, (ii) a […] Bank által nyújtott hitel összege jelentősen alacsonyabb, és (iii) az IDA-hitel magasabb kockázatú, mint a […] Bank által nyújtott hitel, mert összege meghaladja a Crist saját forrásaiét, futamideje pedig lényegesen hosszabb (öt év és három hónap szemben a három év és nyolc hónappal).

(29) Az üzleti tervet illetően a Bizottság megállapította, hogy a hitelnyújtás időpontjában a Crist nettó eredménye a társaság alapvetően stabil pénzügyi helyzete ellenére már három éve csökkenő tendenciát mutatott. Tekintve a kapcsolódó piaci kockázatokat, a piacon esetleg jelentkező kapacitásfelesleget és azt a tényt, hogy az intézkedés időpontjában a pénzügyi válság még javában tartott, a Bizottságnak kétségei voltak azzal kapcsolatban, hogy egy magánbefektető hajlandó lett volna a szóban forgó finanszírozásra.

(30) Végezetül, nem érintve azt a kérdést, hogy maga a Program állami támogatásnak minősül-e az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében, a Bizottság kételyeit fejezte ki abban a tekintetben, hogy a Crist jogosult volt-e a Program szerint az IDA által nyújtott támogatásra, mivel a hitel célja egy Gdyniában történő befektetés volt, amely nem kiszolgáltatott térség, ezért nem támogatható a Program keretében. A Bizottság azt is megkérdőjelezte, hogy az IDA által a Crist javára nyújtott finanszírozás intenzitása megfelel a Programban meghatározott maximális intenzitás küszöbértékének (lásd a 15. preambulumbekezdést). Az IDA-hitel összege 150 millió PLN (37,5 millió EUR). A Crist 175 millió PLN (43,75 millió EUR) árat fizetett a szárazdokk megvásárlásáért. E számadatok alapján az IDA-hitel esetében 86 %, azaz a Programban meghatározott határértéknél magasabb volt a támogatás intenzitása. A Bizottság ezért úgy vélte, hogy a Crist preferenciális elbánásban részesülhetett az IDA által nyújtott hitel révén.

(31) A fentiek alapján a Bizottságnak kétségei voltak azzal kapcsolatban, hogy egy magánbefektető biztosította volna a szóban forgó finanszírozást a Crist részére, és úgy határozott, hogy hivatalos vizsgálati eljárást indít.

IV. **LENGYELORSZÁG ÉSZREVÉTELEI**

(32) A lengyel hatóságok előadása szerint a Crist javára történő hitelnyújtásra vonatkozó döntést a társaság gazdasági és pénzügyi helyzetének, üzleti tervének és a lehetséges piaci hatásoknak az átfogó értékelése előzte meg, és ennek a vizsgálatnak az egyértelmű eredményeiből következően a szóban forgó hitel megfelel a szokásos piaci feltételeknek, vagyis azoknak a feltételeknek, amelyek mellett egy piaci magánszereplő hajlandó lenne az adott befektetés finanszírozására. Ezért Lengyelország szerint a Crist részére nyújtott IDA-hitel nem minősül állami támogatásnak.

1. **A kamatláb**

(33) Lengyelország kifejtette, hogy az IDA-hitel nyújtását a társaság gazdasági és pénzügyi helyzetének háromszintű, az üzleti alapon nyújtott vállalkozásfinanszírozási szolgáltatások piacára vonatkozó standardoknak megfelelően végrehajtott értékelése előzte meg. Az első szint egy független tanácsadó által végzett előzetes hitelbírálatból állt, amelynek alapján a társaságot érdemesnek találták a következő szintre, azaz a részletesebb értékelésre. A második szinten az utolsó három üzleti év értékelésére került sor a prognosztizált eredményekkel, valamint a mutatók elemzésével együtt, ami kiterjedt az olyan kvantitatív mérőszámokra, mint például a likviditási ráta, az eszközforgási arány, a tőkeszerkezet, a jövedelmezőség és fejlődés, valamint a kvalitatív mutatókra, amilyen például a vállalatvezetés minősége, a piactól való függőség szintje és a felkínált biztosítékok minősége. Az utolsó szinten történt a kamatkülönbözet meghatározása egy a kockázatok és a felkínált biztosítékok szakértői elemzés eredményeként kapott minősítését figyelembevevő mátrix segítségével.

A Crist hitelminősítése

(34) A Crist eredményeinek 2006 és 2009 közötti alakulására (lásd a 4. táblázatot) hivatkozva Lengyelország hangsúlyozta, hogy a társaság gazdasági és pénzügyi helyzete a hiteligénylés időpontjában jó volt, ahogy azt a szakértői elemzés is megállapította.

4. táblázat

A Crist eredményeinek alakulása, 2006-2009 (millió PLN)

	2006	2007	Változás	2008	Változás	2009	Változás
Értékesítés eredménye	21,20	19,10	**90,09 %**	20,8	**108,90 %**	27,10	**130,29 %**
Üzemi eredmény	20,90	20,80	**99,52 %**	19,50	**93,75 %**	25,80	**132,31 %**
Nettó eredmény	16,50	22,20	**134,55 %**	20,10	**90,54 %**	15,50	**77,11 %**
Értékcsökkenés	1,97	2,40	**121,83 %**	3,30	**137,50 %**	4,20	**127,27 %**
Pénzügyi eredmény	18,47	24,60	**133,19 %**	23,40	**95,12 %**	19,70	**84,19 %**
Értékesítés árbevétele	228,75	323,41	**141,38 %**	361,06	**111,64 %**	383,77	**106,29 %**

(35) Lengyelország kifejtette, hogy a nettó pénzügyi eredmény 2008-ban és 2009-ben bekövetkező csökkenése az üzleti modell változásának, azaz a nagyobb értékű és jobb jövedelmezőséget biztosító, ám hosszabb, akár 12-15 hónapos határidővel teljesítendő megrendelések elfogadásának a következménye. Ez azt jelenti, hogy a legnagyobb pénzügyi eredmény a termék elkészültét és a megrendelőnek történő átadását követően jelentkezik.

(36) A Crist által benyújtott üzleti tervet az IDA több szinten értékelte. Lengyelország kifejtette, hogy a tervet a […]-val együttműködve dolgozták ki, az elemzését a […] („[…]”), a dokumentum és az azon belül a feltevések és a várható hatások részletes vizsgálatát pedig az IDA szakértői végezték. A lengyel hatóságok megállapították, hogy a dokumentumról alkotott vélemény minden szinten pozitív volt, és előadták, hogy a pontosságát a Crist ténylegesen elért eredményei is alátámasztják, amelyek összhangban állnak az előrejelzésben szereplő számokkal vagy akár felül is múlják azokat. Lengyelország kifejtette továbbá, hogy a Crist által bemutatott kedvező pénzügyi előrejelzések hitelesek voltak, és a megkötött szerződések alátámasztották azokat.

(37) A befektetés jövedelmezőségét illetően Lengyelország benyújtotta a cash flow alapú mutatók, az NPV (nettó jelenérték) és az IRR (belső megtérülési ráta) részletes elemzését, amelyek egyaránt kedvezőnek bizonyultak. A szárazdokk 150 millió PLN áron történő megvásárlását magában foglaló beruházás nettó jelenértéke […] millió PLN, belső megtérülési rátája (IRR) […]% volt. Lengyelország kifejtette továbbá, hogy bár a szárazdokkot végül 175 millió PLN-ért vásárolták meg, még ennek az ügyletnek a pénzügyi mutatói ([…] millió PLN-s NPV és […]%-os IRR) is nagyon kedvezők.

(38) Az IDA a fenti elemzés alapján minősítette a társaságot az általa alkalmazott háromszintű hitelbírálati rendszernek megfelelően. Az értékelés eredménye szerint a Crist átlagos hitelkockázatot képvisel, pénzügyi megbízhatósága jó, hosszabb távon kellő mértékben képes kötelezettségei visszafizetésére, és fokozott ellenállóképességgel rendelkezik a hosszabb távon fennálló kedvezőtlen gazdasági viszonyokkal szemben. Lengyelország előadása szerint az IDA által alkalmazott módszer eredménye összhangban áll a Bizottság a referencia-kamatláb és a leszámítolási kamatláb megállapítási módjának módosításáról szóló közleményével ([8]) („a referencia-kamatlábról szóló közlemény”). Az IDA az EuroRating hitelminősítő intézet által meghatározott BBB (jó) hitelminősítési kategóriába sorolhatónak értékelte a rendelkezésére álló adatokat, de a biztonság kedvéért Lengyelország BB minősítést vett figyelembe a referencia-kamatlábról szóló közleményben foglaltaknak való megfelelés ellenőrzése céljából.

A biztosíték

(39) A lengyel hatóságok előadása szerint a Crist a következő biztosítékokat nyújtotta: a Crist üzletrészeinek 100 %-ára bejegyzett zálogjog, ingatlanra (2-es hajógyári terület részére) terhelt jelzálog, a 2-es hajógyári terület részét képező ingóságokra bejegyzett zálogjog, a Crist által aláírt üres váltó, a Crist nyilatkozata arról, hogy önkéntesen aláveti magát a végrehajtási intézkedéseknek és a Crist minden egyes tulajdonosának a nyilatkozata arról, hogy önkéntesen aláveti magát a végrehajtási intézkedéseknek.

(40) Lengyelország benyújtotta a Crist üzletrészeinek a […] által két különböző módszer – az eszközalapú értékelési módszer (kiigazított nettó eszközérték módszer) és a jövedelamalapú értékelési módszer (kiigazított nettó

([8]) HL C 14, 2008.1.19., 6. o.

jelenérték meghatározása diszkontált pénzáramok alapján) – alkalmazásával készített 2010. július 29-i, illetve 2010. augusztus 1-i szakértői értékeléseit. A két értékelés eredményei jelentős eltérést mutattak. Míg az első módszer […] millió PLN, addig a második csaknem […] millió PLN értéket adott eredményül. Ugyanakkor a lengyel hatóságok benyújtottak egy 2010. augusztus 3-án kelt külön dokumentumot, amelyben a […] kimutatta, hogy a kiigazított nettó eszközérték módszerrel kapott érték a társaság felszámolási értékéhez áll közelebb, nem pedig a Crist (különösen a saját tőke) valós értékét tükrözi. A […] arra a következtetésre jutott, hogy a […] millió PLN-t kell valós értéknek tekinteni.

(41) A biztosíték második elemét, azaz az ingatlanra terhelt jelzálogot illetően Lengyelország benyújtott egy 2009. március 4-i értékbecslést, amely szerint az eszközállomány piaci értéke 169,5 millió PLN (vagy kényszerértékesítés esetén 84,7 millió PLN). Emellett a Bizottság megkapta az IDA kérésére 2011 januárjában készített tranzakció utáni független szakértői értékelést, amely alapján […] millió PLN volt a jelzáloggal terhelt ingatlan értéke.

(42) Válaszul a Bizottság azzal kapcsolatos kételyeire, hogy a biztosíték közelítő értékeként a szárazdokk Crist által a harmadik pályázati fordulóban fizetett ára (175 millió PLN) használható, Lengyelország a másik ajánlattevő, a Patia 166 millió PLN összegű ellenajánlatának a piaci értékként való elfogadását javasolta.

(43) Ezenfelül Lengyelország szerint a biztosíték értékét még inkább megnöveli a biztosíték elemeinek változatossága (ingatlan, ingó vagyon és pénzügyi eszközök), valamint az a tény, hogy a biztosíték valamennyi eleme teljes mértékben tehermentes volt a hitelnyújtást megelőzően.

(44) A lengyel hatóságok összegezték, hogy a különböző értékelések alapján a hitelbiztosíték teljes értéke […] millió PLN és […] millió PLN közé tehető (lásd az 5. táblázatot). Saját belső értékelés céljából az IDA közepes mértékűnek minősítette a Crist által felajánlott biztosítékot (lásd a 3. táblázatot). A referencia-kamatlábról szóló közleményben foglalt szabályokra hivatkozva (lásd a 6. táblázatot) a lengyel hatóságok előadták, hogy a biztosíték piaci értéken számított teljes értéke […] millió PLN ([9]), ami a nyújtott hitel […]%-ának felel meg. Ez a mérték jelentősen meghaladja a hitel összegét, és a referencia-kamatlábról szóló közlemény meghatározása szerint a „nagy mértékű biztosítékok" kategóriájába sorolható, mivel a hitel vissza nem fizetéséből származó várható veszteség (a nemteljesítéskori veszteségráta (LGD)) 0-val egyenlő.

5. táblázat

A biztosítékok értéke az alkalmazott értékelési módszertől függően

			A biztosíték tárgya és az értékelési módszer	
			A Crist üzletrészei Eszközalapú értékelési módszer (Kiigazított nettó eszközérték módszer)	A Crist üzletrészei Jövedelemalapú értékelési módszer (Kiigazított nettó jelenérték)
		Érték (PLN)	[…]	[…]
A biztosíték tárgya és az értékelési módszer	2-es hajógyári terület Piaci érték alapú módszer (jövedelemalapú)	169 471 000	**ÖSSZESEN:** […]	**ÖSSZESEN:** […]
	2-es hajógyári terület Kényszerértékesítési érték	84 735 500	**ÖSSZESEN:** […]	**ÖSSZESEN:** […]
	2-es hajógyári terület Piaci érték alapú módszer (jövedelemalapú)	180 439 000	**ÖSSZESEN:** […]	**ÖSSZESEN:** […]
	2-es hajógyári terület Utolsó ellenajánlat értéke	166 000 000	**ÖSSZESEN:** […]	**ÖSSZESEN:** […]

([9]) Szakértői becslés szerint a Crist üzletrészeinek értéke a jövedelemalapú (szakértő által javasolt) értékelési módszer alapján […] millió PLN, a jelzáloggal terhelt ingatlan (2-es hajógyári terület része) értéke 169,5 millió PLN.

(45) A lengyel hatóságok benyújtottak továbbá egy 2012 májusában, azaz az ügylet végrehajtása után készült jelentést, amely többek között az ügylet időpontjában az IDA rendelkezésére álló, a […] által készített értékelések felülvizsgálatát tartalmazza. Lengyelország kiemeli a nettó eszközérték megállapításának bírálatát: az értékelés során a […] nem vette figyelembe az olyan immateriális javakat, mint például a még nem teljesített szerződések, az ügyfélkapcsolatok és a munkaerő, amelyek jelentős értékkel bírhatnak, és javíthatják az értékelési eredményeket. A […] arra a következtetésre jut, hogy ez az értékelés jelentősen alulbecsüli a Crist tőkeértékét. A jövedelemalapú értékeléssel kapcsolatban Lengyelország megjegyzi, hogy a […] hasonló értékeket ad meg, mint a […] (kb. […] millió PLN).

A kamatláb

(46) A hitelnyújtás szempontjából az IDA a társaság hitelkockázatát és a biztosítékot egyaránt közepes szintűnek értékelte. Következésképpen a hitelt 6,81 %-os kamatmérték mellett nyújtotta, ami az alapkamatláb (3 havi WIBOR (3,81 %) plusz 1,2 %) és a 3. táblázatban bemutatott mátrix szerinti 1,8 %-os kamatkülönbözet összegének felel meg.

(47) Az IDA saját belső szabályai alapján végzett számításait Lengyelország további magyarázatokkal egészítette ki, amelyekhez a közelítő érték megállapításának referencia-kamatlábról szóló közleményben meghatározott módszerét (lásd a 6. táblázatot) használta.

6. táblázat

Bázispontban kifejezett kamatfelárak a referencia-kamatlábról szóló közlemény szerint

	Biztosítékokkal való fedezettség		
Hitelminősítési kategória	Magas	Általá-nos	Alacsony
Kiváló (AAA-A)	60	75	100
Jó (BBB)	75	100	220
Kielégítő (BB)	100	220	400
Gyenge (B)	220	400	650
Rossz/Pénzügyi nehézségek (CCC és ennél alacsonyabb)	400	650	1 000

(48) Lengyelország előadta, hogy a Bizottság által a Lengyelországra vonatkozóan kiadott referencia-kamatlábat (4,49 %), a Crist hitelminősítését (BB) és a biztosíték magas szintjét (lásd a 44. preambulumbekezdést) figyelembe véve a hitel kamatlába nem lehet alacsonyabb, mint 5,49 %. Lengyelország ezért hangsúlyozta, hogy az IDA által alkalmazott 6,81 %-os kamatláb 132 bázisponttal magasabb, mint a referencia-kamatlábról szóló közlemény szerint meghatározott 5,49 %-os referencia-kamatláb.

(49) A […] Lengyelország által benyújtott jelentése tartalmaz egy részletes értékelést arra vonatkozóan, hogy két különböző szakértői megközelítés alapján milyen hitelminősítéssel rendelkezhetett a Crist az ügylet időpontjában. A hitelminősítési modelleket a […] dolgozta ki a kereskedelmi bankok által alkalmazott pontozási/hitelbírálati modellek alapján. A jelentés szerint a Crist hitelminősítése (BB-B) tartományon belülre esik. Ennek ellenére, tekintettel a biztosítékok nagy értékére és a biztosítékokkal való fedezettség összességében magas szintjére, a […] megfelelő mértékűnek találja a kamatlábat.

2. **A benchmark**

(50) A lengyel hatóságok tájékoztatták a Bizottságot, hogy a Crist esetében alkalmazott kamatláb végső mértékének a meghatározása nem kizárólag a […] Bank által nyújtott hitel, hanem elsősorban egy nemzetközi hitelbírálati rendszer alapján történt. Lengyelország megjegyezte, hogy a két hitel közötti különbségektől függetlenül mind az IDA, mind a […] Bank hasonló következtetésre jutott a kamatlábat illetően.

(51) Lengyelország megfogalmazta továbbá azt az általános észrevételt, hogy tekintettel a szóban forgó hitel nagy értékére (150 millió PLN), a lengyel piacon gyakorlatilag lehetetlen ideális benchmarkot találni a Crist részére nyújtott hitelhez. Az Elsőfokú Bíróság T-296/97. sz., *Alitalia kontra Bizottság* ügyben hozott ítéletére hivatkozva Lengyelország egy hasonló, nem pedig egy azonos feltételek mellett nyújtott hitel viszonyítási alapként való használatát javasolta a Crist által realizált esetleges haszon értékeléséhez.

(52) Lengyelország benyújtotta a két hitel összehasonlítását (lásd az alábbi 7. táblázatot), és emlékeztetett arra, hogy mindkét hitelt 2010-ben nyújtották, a […] Bank még alacsonyabb kamatlábat alkalmazott (6,68 % szemben az IDA által alkalmazott 6,81 %-kal), és a […] Bank döntése nagyobb kockázatot hordozott. Következésképpen a lengyel hatóságok véleménye szerint ez az ügylet jó viszonyítási alap lehet.

7. táblázat

A […] Bank és az IDA által a Crist részére nyújtott hitelek összehasonlítása

	[…] Bank által nyújtott hitel	IDA-hitel
Összeg	[…] PLN	150 000 000 PLN
Hitelnyújtás dátuma	2010.02.18.	2010.09.14.
Hitel futamideje	3 év 10 hónap	5 év 3 hónap
Kamatláb	6,62 %	6,81 %
Biztosíték értéke	[…] PLN	[…] PLN

	[…] Bank által nyújtott hitel	IDA-hitel
Fejlődési kilátások [1]	[…] PLN	[…] PLN
További kockázatok	A szárazdokk (2-es hajógyári terület) megvásárlásával és a termelési vonal kiegészítésével kapcsolatos bizonytalanság	A szárazdokk (2-es hajógyári terület) megvásárlására kapott hitel a termelési vonal kiegészítésének a feltétele

[1] Aláírt szerződések értéke a finanszírozási szerződés aláírásának az időpontjában.

(53) A hitelkockázatot illetően Lengyelország megjegyezte, hogy a […] Bank és az IDA egyaránt arra az üzleti tervre alapozta a döntést, amely mind az 1-es, mind a 2-es hajógyári terület megvásárlását előirányozta. Következésképpen a hajógyár kiegészítése nagyobb kockázatot jelentett az első ügylet végrehajtása előtt (jóllehet a […] Bank csak refinanszírozta az ügyletet, amelyet a Crist eredetileg a saját forrásaiból fedezett). Valójában a 2-es hajógyári terület megvásárlását lehetővé tevő IDA-hitelre vonatkozó döntés biztosította a Crist új üzleti stratégiájának a végrehajtását, amelynek keretében a társaság a hagyományos hajóépítés helyett a megújuló energia tengeri szektorát helyezte üzleti tevékenysége fókuszába. Lengyelország arra is rámutatott, hogy a […] Bank még a Crist története során legnagyobb értéket ([…] millió EUR) képviselő, rendkívül jól jövedelmező Beluga Hochtief szerződés aláírását megelőzően nyújtotta ezt a hitelt a Crist részére, ami még inkább javította a társaság hitelképességét az IDA hitelnyújtásra vonatkozó döntésének az időpontjában.

(54) A lengyel hatóságok hangsúlyozták ugyanakkor, hogy a hitelnyújtás időpontjában más információkat is komolyan mérlegelt az IDA. Lengyelország rámutatott például arra, hogy az IDA és a […] Bank mellett a Crist még számos más, a társaság tevékenységeit finanszírozó pénzintézettel állt pozitív, hosszú távú kapcsolatban ([10]). Ez azt bizonyítja, hogy a Crist a tőkepiaci források bevonására is képes volt a hitelnyújtásra vonatkozó döntés időpontjában. Ennek alátámasztására Lengyelország benyújtotta azoknak a hitelkereteknek és garanciáknak a felsorolását, amelyeket az egyes pénzintézetek az ügylet időpontjában a Crist részére nyújtottak.

(55) Végezetül a lengyel hatóságok felhívták a Bizottság figyelmét a Lengyel Nemzeti Bank PLN alapú új vállalkozói hitelek átlagos kamatlábainak rendszeres időközönként közzétett felsorolását tartalmazó kamatláb-táblázatának 2010. szeptemberi kiadására. A táblázat alapján a 4 millió PLN-t meghaladó összegű, változó kamatozású, legfeljebb 3 hónapos futamidejű (a Crist hiteléhez hasonló) hitelek átlagos kamatlába 5,4 % volt, azaz alacsonyabb, mint az IDA által a Crist esetében felszámított kamatláb.

[10] A Crist számos más külső magánfinanszírozási forrást vett igénybe. 2010-ben több mint […] millió PLN, 2011-ben pedig […]PLN értékben nyújtott számára hitelt és garanciát többek között a […], […][…], […], […], […] és a […].

3. **Az üzleti terv**

(56) A lengyel hatóságok a Bizottság rendelkezésére bocsátották a Crist üzleti tervét („az üzleti terv"). Lengyelország tájékoztatta a Bizottságot, hogy a hitelnyújtást megelőzően az IDA konzultált a társaság üzleti partnereivel ([…] és […]) valamint magánbankokkal, és megerősítést kapott a Crist pénzügyi stabilitását illetően. A lengyel hatóságok a Bizottság rendelkezésére bocsátották a magánbankok megerősítő leveleit, valamint a […] elemzését a Crist üzleti stratégiájának megvalósításáról az IDA hitelnyújtásra vonatkozó döntését megelőző időszakban.

(57) Az üzleti terv arra a feltételezésre épült, hogy a befektetés nettó jelenértéke […] millió PLN ([…] millió EUR), a belső megtérülési ráta pedig […]% lesz. Ezek a becslések azon a feltevésen alapultak, hogy a társaság 150 millió PLN-t fog fizetni a szárazdokkért. Válaszul a Bizottság eljárás megindításáról szóló határozatban foglalt észrevételére, hogy a tényleges ár végül 175 millió PLN lett, Lengyelország benyújtott egy elemzést, amelyet a […] készített. E szerint az ügylet időpontjában rendelkezésre álló ismeretek alapján a befektetés nettó jelenértéke […]millió PLN, belső megtérülési rátája pedig […]% volt. A […] hozzáteszi, hogy a jelenlegi ismeretek alapján az NPV […]millió PLN, az IRR pedig […]%.

(58) Ugyanez a jelentés a Crist piaci helyzetének és fejlődési kilátásainak az áttekintését is tartalmazza, és megállapítja, hogy a Crist a hagyományos hajóépítésről az egyéni igényekhez igazított vízi járművek, tengeri platformok és szerkezeti elemek építésére változtatta a termelési profilját. Ezzel az üzleti stratégiával egy piaci rést betöltve tervezett északi-tengeri beruházásokban vesz részt a Crist, amely bőséges lehetőséget biztosít a dinamikus növekedésre. A […] arra a következtetésre jut, hogy a társaság egy jelentős növekedési potenciállal rendelkező ágazatban tevékenykedik.

(59) Lengyelország előadása szerint az IDA üzleti tervének az elemzéséből a következő következtetést lehet levonni: a 2008 óta tartó gazdasági válság ellenére a társaság pozitív pénzügyi eredményeket ért el az elmúlt három évben, az aláírt és a tárgyalás alatt álló szerződések értéke a társaság gyors fejlődését jelzi, a pénzügyi előrejelzések pozitívan értékelhetők és azt mutatják, hogy a társaság képes lesz visszafizetni a hitelt.

(60) Végezetül a lengyel hatóságok megállapították, hogy a társaság 2010-ben 12,6 millió PLN (2,8 millió EUR), 2011-ben pedig 31,6 millió PLN (7,03 millió EUR) nettó nyereséget ért el, így nettó eredménye […]-szor magasabb lett az üzleti tervben előirányzottnál. Megjegyezték, hogy a társaság mérlegfőösszege hasonlóképpen mintegy […]%-kal a tervezett fölött alakult 2011 végén.

4. **A társaság preferenciális elbánásban részesítése**

(61) Azzal kapcsolatban, hogy az IDA állítólag preferenciális elbánásban részesítette a társaságot, a lengyel hatóságok először kifejtették, hogy a társaság jogosult volt a Program keretében kapott támogatásra, mivel a Crist központi irodája és két üzleti központja is Gdańskban található. A támogatásra egyébként nem jogosult Gdyniában végrehajtott befektetés nem a társaság tevékenységének az áthelyezését, hanem a Crist működési területének földrajzi kiterjesztését eredményezte.

(62) A támogatási szintet illetően Lengyelország megerősítette, hogy a Crist által végrehajtott befektetés IDA forrásaiból történő finanszírozásának a mértéke nem haladta meg a Programban előirányzott 80 %-os határértéket. Lengyelország előadta, hogy a társaság által tervezett beruházási program összesen 188,2 millió PLN kiadással járt, és nemcsak a szárazdokk (2-es hajógyári terület) hanem a hajótestek összeszerelésére használt terület (1-es hajógyári terület) Crist általi megvásárlását is magában foglalta. Lengyelország kifejtette, hogy a két beruházás ugyanahhoz a termelési vonalhoz tartozik, és együttesen tette lehetővé, hogy a Crist hatékonyan célozza meg a megújuló energetikai és a tengeri építőipari piacokat. A Crist csak a teljes beruházási program végrehajtása révén tudta üzleti modelljét átállítani a hagyományos hajóépítésről az egyéni igényekhez igazított vízi járművek, platformok és tengeri szélerőműparkok építéséhez használt elemek gyártására.

(63) Ezért a Crist teljes befektetését (213,2 millió PLN ([11])) tekintve az IDA-hitel (150 millió PLN) 70 %-os intenzitási arányt képvisel, ami jóval alatta marad a Programban meghatározott 80 %-os határértéknek.

(64) Végezetül Lengyelország állítása szerint a Program, amelyből a Crist hitelét finanszírozták, jellegét tekintve egy üzleti program, nem pedig egy segélyprogram. Lengyelország kifejtette, hogy az IDA bizonyos projektek finanszírozására vonatkozó döntéseit Lengyelország legnagyobb pénzintézeteinek tapasztalt szakértői ellenőrzik üzleti szempontból.

V. **ÉRTÉKELÉS**

1. **Az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése szerinti állami támogatás megléte**

(65) Az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése szerint a belső piaccal összeegyeztethetetlen a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet.

(66) Egy nemzeti intézkedés állami támogatásnak való minősítésének előfeltétele a következő feltételek együttes teljesülése: 1) az intézkedés állami forrásból származó előnyt biztosít; 2) az előny szelektív; és 3) az intézkedés torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, valamint érintheti a tagállamok közötti kereskedelmet.

1.1. *Előny megléte*

(67) Annak megítéléséhez, hogy a vizsgálat tárgyát képező intézkedés támogatásnak minősül-e, meg kell állapítani, hogy a Crist olyan gazdasági előnyhöz jutott-e, amelyet nem érhetett volna el normális piaci viszonyok között, vagyis olyan feltételek fennállása esetén, amelyek mellett egy piaci magánszereplő hajlandó lenne a Crist finanszírozására.

A kamatláb

(68) Annak megállapítása végett, hogy a vizsgálat tárgyát képező intézkedés megfelel-e a magánbefektető kritériumának, a Bizottság értékelte, hogy a döntés meghozatalának időpontjában az IDA rendelkezésére álló információk alapján egy magánbefektető vajon nyújtott volna hasonló hitelt a Crist részére.

(69) A (33) preambulumbekezdésben és az azt követő részben foglaltak szerint Lengyelország tájékoztatta a Bizottságot, hogy a hitelnyújtást megelőzően az IDA külső szakértőkkel együttműködve részletes vizsgálatnak vetette alá a Crist gazdasági és pénzügyi helyzetét, és ennek alapján határozta meg a Crist hitelminősítését. Belső hitelbírálati rendszere szerint az IDA közepes hitelminősítést adott a Cristnek, ami Lengyelország szerint legalább a BB (kielégítő) kategóriának feleltethető meg a referencia-kamatlábról szóló közleménynek az alkalmazása céljából.

(70) A biztosítékot illetően Lengyelország minden szakértői értékelést benyújtott, és a hitelbiztosíték minden alkotóeleméhez részletes magyarázatot fűzött (lásd a (39)-(45) preambulumbekezdéseket). Ezen értékelések alapján, amelyek szerint a záloggal terhelt üzletrészek értéke […] millió PLN, a jelzáloggal terhelt szárazdokk pedig több mint […] millió PLN-re értékelhető, szem előtt tartva a Program azon feltételét, hogy a biztosítéknak legalább a finanszírozás 150 %-át kell fedeznie, a Crist által felajánlott biztosítékot közepes mértékűnek, azaz a hitelkockázatra jó fedezetet nyújtónak minősítette az IDA. Lengyelország mindazonáltal azt állította, hogy ez a megközelítés óvatosnak tekinthető, és a biztosíték független szakértő általi értékelése szerint a biztosíték értéke magas.

([11]) Ez magában foglalja az 1-es hajógyári területért fizetett 38,2 millió PLN-t és a 2-es hajógyári területért fizetett 175 millió PLN-t.

(71) Végezetül a közepes mértékű kockázat és biztosíték alapján az IDA 6,81 %-os kamatmérték, azaz az alapkamatláb (3 havi WIBOR plusz 1,2 %) és 1,8 %-os kamatkülönbözet összegének megfelelő kamatláb mellett nyújtott hitelt (lásd a 3. táblázatot). Lengyelország előadása szerint ez magasabb, mint a referencia-kamatlábról szóló közlemény alapján számított legalacsonyabb kamatláb (lásd a 6. táblázatot és a 46-(49) preambulumbekezdéseket). A Bizottság megjegyzi, hogy bár Lengyelország „nagy mértékű biztosítékra" alapozta a számításait, miközben az IDA hitelminősítése „közepes" (vagyis általános) mértékű biztosítékra alapult, ez az állítás igaz: a 220 bázisponttal növelt alapkamatláb 6,69 %.

(72) Általános észrevételként a Bizottság emlékeztet arra, hogy a kamatmértékkel kapcsolatos, az eljárás megindításáról szóló határozatban szereplő korábbi kételyeit elsősorban a társaság hitelminősítésére és a biztosíték mértékére vonatkozó bizonyítékok hiánya okozta. E tekintetben a Bizottság megjegyzi, hogy az eljárás megindításáról szóló határozatra adott válaszában Lengyelország a rendelkezésére bocsátotta azokat a releváns információkat, amelyek a hitelnyújtást megelőzően az IDA rendelkezésére álltak. Lengyelország benyújtotta továbbá a jelzáloggal terhelt ingatlan utólagos értékelését és egy jelentést, amelyet a […] ugyancsak utólagosan, de a hitelnyújtásra vonatkozó döntés meghozatalának időpontjában rendelkezésre álló információk alapján állított össze.

(73) A biztosítékot illetően a Bizottság értékelése arra irányult, hogy a szakértői értékbecslések elég konzervatív módszerekkel készültek-e ahhoz, hogy egy magánbefektető elfogadja a felkínált biztosítékot. E tekintetben a Bizottság megállapítja, hogy a Crist üzletrészeinek értékelése az alkalmazott módszertől függően jelentős eltérést mutat (lásd a (40) preambulumbekezdést). A Bizottság tudomásul veszi továbbá a […] millió PLN nettó eszközérték megállapításának […] általi bírálatát, amely szerint az értékelés számos fontos tényező figyelmen kívül hagyásával történt (lásd a (45) preambulumbekezdést), és így a Crist tőkéjének alulértékelését eredményezte. Végezetül a Bizottság megállapítja, hogy az APV-módszer alapján […] és […] is ugyanarra a következtetésre jut (az értékelés eredménye kb. […] millió PLN), és mindkét független szakértő azon a véleményen van, hogy ez a módszer megbízhatóbb. Azon felül, hogy ezeket az értékeléseket a Bizottság rendelkezésére bocsátotta, Lengyelország a Patia harmadik pályázati fordulóban tett 166 millió PLN ellenajánlata értékének a használatát javasolta a biztosítékkal terhelt szárazdokk közelítő értékeként. A Bizottság megállapítja, hogy ez a közelítő érték kétségtelenül jól tükrözi, hogy a Crist versenytársa mennyit lenne hajlandó fizetni a szárazdokkért abban az esetben, ha az eszközállomány kényszerértékesítésére kerülne sor.

(74) Anélkül, hogy állást foglalna arról, hogy a különböző jelentések közül melyiket kell választani, a Bizottság rámutat, hogy a felkínált biztosíték minőségének az IDA rendelkezésére álló értékelései közül mindössze a legpesszimistább szerint nem érte el a nyújtani kívánt hitel 150 %-át, és több szakértői ajánlás alapján a biztosíték elégséges fedezetet nyújtott a hitelkockázatra.

(75) A társaság hitelminősítésével kapcsolatban a Bizottság kritikai értékelésnek vetette alá a Lengyelország által benyújtott és a hitelnyújtásra vonatkozó döntés előtt az IDA rendelkezésére álló egyidejű bizonyítékokat. A Bizottság megállapítja, hogy a belső hitelminősítés részét képező szakértői elemzésben az IDA elvégezte a Crist arányszámainak teljes körű elemzését, ami kiterjedt a likviditási rátára, a forgalomra, a vagyon- és tőkestruktúrára, valamint a nyereségességi mutatókra. Ezeken túl az IDA olyan elemeket is vizsgált, mint a cash flow elemzés, a pénzügyi előrejelzések, a befektetés hatékonysága, a fedezeti pont és a beruházás kiszolgáltatottsága olyan külső tényezőknek, mint a kamatláb vagy a devizaárfolyam.

(76) A Bizottság tudomásul veszi továbbá a […] jelentését. Jóllehet az ügyletet követően keletkezett, a Crist hitelminősítése és a felkínált biztosíték benne foglalt részletes elemzése ugyanazokon az információkon alapul, mint amelyek a hitelnyújtás időpontjában az IDA rendelkezésére álltak. A jelentés szerint a Crist hitelminősítése valamivel gyengébb, mint az IDA által alkalmazott besorolás (BB-B tartomány). A biztosítékot illetően megállapítja, hogy a […] eszközalapú értékelés jelentősen alulbecsüli a Crist tőkeértékét. […] szerint az APV módszer megbízhatóbb és szélesebb körben alkalmazott. A Crist hitelminősítésének és a felkínált biztosíték értékének az elemzése alapján a […] arra a következtetésre jut, hogy az IDA-hitel kamatlába nem volt alacsonyabb, mint a piaci mérték.

(77) A Bizottság azt is elemezte, hogy az IDA által meghatározott kamatláb összhangban áll-e a referencia-kamatlábról szóló közlemény szerint a Bizottság által a piaci kamatlábak helyettesítésére használható referencia-kamatlábak megállapítására szolgáló módszerrel. A referencia-kamatlábról szóló közlemény szerint a referencia-kamatláb megállapításához az egy éves IBOR-kamatlábnak (az adott tagállamban rendelkezésre álló 1 éves pénzpiaci kamatláb) megfelelő alapkamatlábat meg kell emelni egy kamatfelárral. Az alkalmazandó kamatfelár az érintett vállalkozás hitelminősítésétől és a nyújtott biztosítékoktól (lasd a 6. táblázatot) függ.

(78) Mivel Lengyelországban 2010 szeptemberében 4,49 % volt az alapkamatláb ([12]), az IDA-hitel kamatlábának (6,81 %) magasabbnak kellett lennie az alkalmazandó referencia-kamatlábnál, ha a hitelnyújtás időpontjában

— a Crist hitelminősítése „gyenge" (B), a biztosíték mértéke pedig „magas" volt,

— a Crist hitelminősítése „kielégítő" (BB), a biztosíték mértéke pedig legalább „általános" volt, vagy

([12]) A 2010 szeptemberében Lengyelországra vonatkozó, a referencia-kamatlábról szóló közlemény szerint megállapított alapkamatláb a következő oldalon található a Bizottság internetes honlapján: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/reference_rates.html.

— a biztosíték mértéke „alacsony”, a Crist hitelminősítése pedig legalább „jó” (BBB) volt.

A referencia-kamatláb mindhárom forgatókönyv szerint 6,69 % (4,49 % és 2,20 %) lenne, azaz alacsonyabb, mint az IDA-hitel kamatlába (6,81 %).

(79) A fenti elemzés alapján a Bizottság úgy véli, hogy a Crist hitelminősítése a hitelnyújtás időpontjában legrosszabb esetben „gyenge” (B) volt. Ami a biztosítékokkal való fedezettséget illeti, mivel a legalacsonyabb mértékű, […] millió PLN összegű biztosíték is a hitel értékének több mint 100 %-át teszi ki, a Bizottság álláspontja szerint a hitel vissza nem fizetéséből származó várható veszteség (a nemteljesítéskori veszteségráta (LGD)) nem haladja meg a 30 %-ot, ami a referencia-kamatlábról szóló közlemény szerint nagy mértékű biztosítéknak felel meg. Figyelembe véve a hitel biztosítékkal való fedezettségének magas mértékét, az ügylet időpontjában a hitel kamatlába a legrosszabb esetben nem lehetett volna alacsonyabb, mint 6,69 % (azaz a Lengyelországra vonatkozó 4,49 %-os referencia-kamatláb plusz 2,20 %, lásd a 6. táblázatot). Az IDA-hitelt ennél magasabb kamatláb (6,81 %) mellett nyújtották.

(80) Következésképpen, az eléterjesztett ismérvek alapján a Bizottság azt a következtetést vonhatja le, hogy amikor az IDA arról a Crist részére történő hitelnyújtásról döntött, akkor éppen úgy járt el, mint ahogy azt egy magánhitelező tette volna a rendelkezésére álló információk alapján, és a piaci kamatlábnak megfelelő kamatlábat alkalmazott.

A benchmark

(81) Az eljárás megindításáról szóló határozatban a Bizottság megkérdőjelezte, hogy a […] Bank által nyújtott hitel benchmarkként használható ebben az esetben. A Bizottság megállapította többek között, hogy a […] Bank hitel különbözik az IDA-hiteltől, mivel sokkal alacsonyabb összegre szól, és a […] Bank csak refinanszírozott egy olyan ügyletet, amelyet a Crist eredetileg a saját forrásaiból finanszírozott. A Bizottság kifejezte továbbá azt a prima facie elfogadható álláspontot, hogy az IDA-hitel magasabb kockázatú, mint a […] Bank által nyújtott hitel, mert lényegesen hosszabb futamidőre szól, mint a […] Bank hitele.

(82) Az (50)-(55) preambulumbekezdésekben foglaltak szerint a lengyel hatóságok megerősítették azt az álláspontjukat, hogy a […] Bank által nyújtott hitel megfelelő viszonyítási alapként használható az IDA-hitel esetében. Mindazonáltal Lengyelország hangsúlyozta, hogy a hitelnyújtásra vonatkozó döntést megelőzően más szempontok is figyelembevételre kerültek.

(83) A Bizottság megállapítja, hogy az IDA a Crist részére történő hitelnyújtásra vonatkozó döntését a társaság pénzügyi és gazdasági helyzetének összetett elemzésére alapozta, amely kimutatta a tervezett befektetés nyereségességét, és hogy egy független pénzintézet, a […] Bank – azaz a szóban forgó benchmark – korábbi döntésére is hivatkozott.

(84) A Bizottság azt a tényt is figyelembe vette, hogy a Crist egy termelési vonalat tett teljessé a szárazdokk megvásárlásával, ezért az üzleti stratégia megvalósítása szempontjából kevésbé kockázatos lépésnek tekinthető, mint az, amelyre a […] Bank hitelt nyújtott. A […] banki hitel jóváhagyásakor még nem lehetett biztosra venni, hogy a Crist képes lesz megtenni a tervezett beruházás utolsó lépését, azaz megvásárolni a szárazdokkot. A Bizottság megállapítja továbbá, hogy a Crist története során legjelentősebb ([…] millió EUR-ra értékelt) szerződés aláírása, amelyre a két hitelfelvétel közötti időszakban került sor, megerősítette a társaság helyzetét a […] Bank általi hitelnyújtás időpontjához képest.

(85) Végezetül a Bizottság megállapítja, hogy a pénzügyi szektor pozitívan vélekedett a Crist pénzügyi potenciáljáról és jövedelemtermelő képességéről, amit az is bizonyít, hogy a társaság számos külső forrásból vett igénybe finanszírozást az IDA-hitel nyújtásának az időpontjában.

(86) Az eljárás megindításáról szóló határozatban kifejezett kételyek eloszlatását követően a Bizottság úgy véli, hogy a […] Bank által nyújtott hitel feltételei, valamint az a tény, hogy a Crist más külső forrásból is kapott finanszírozást, alátámasztják azt a következtetést, hogy egy magánhitelező az IDA-hitelhez hasonló feltételek mellett nyújtott volna hitelt a Crist számára.

Az üzleti terv

(87) Az eljárás megindításáról szóló határozat megállapította, hogy bár a Crist pénzügyi helyzete összességében megbízható volt az IDA-hitel nyújtásának időpontjában, a beszámolók szerint a nettó eredmény már három éve csökkenő tendenciát mutatott, a piacot pedig a kapacitásfelesleg jellemezte. A Bizottságnak első ránézésre kétségei voltak, hogy tekintve a kapcsolódó piaci kockázatokat és azt a tényt, hogy az intézkedés időpontjában a pénzügyi válság még javában tartott, egy magánbefektető nyújtott volna finanszírozást.

(88) Az (56)-(60) preambulumbekezdésben foglaltak szerint Lengyelország kiegészítő magyarázattal szolgált azokat a szempontokat illetően, amelyek alapján az IDA a hitelezésre vonatkozó döntését meghozta. Ez tartalmazta többek között a társaság pénzügyi helyzetének háromszintű elemzését, amely jó hitelképességet állapított meg, valamint egy független elemzést, amelyet a […] végzett. Lengyelország hangsúlyozta, hogy a befektetés megtérülése az NPV és az IRR alapján magasnak tekinthető.

(89) A Bizottság megvizsgálta a Crist által végrehajtott befektetés jövedelmezőségének Lengyelország által benyújtott értékelését, amely kimutatja, hogy noha a Crist végül az eredetileg feltételezettnél magasabb árat (175 millió PLN) kényszerült fizetni a szárazdokkért, az érintett pénzügyi értékek még így is magasak (a befektetés nettó jelenértéke (NPV) […] millió PLN, belső megtérülési rátája (IRR) pedig […]% az ügylet időpontjában rendelkezésre álló ismeretek alapján). Egy magánbefektető szemszögéből nézve ezek az értékek azt jelzik, hogy a Crist biztos üzleti tervvel rendelkezett, és befektetésének köszönhetően lehetősége nyílt új szerződéseket elnyerni a vízépítési szektorban. Valójában az aláírt szerződések értéke a társaság gyors fejlődését mutatta.

(90) A Bizottság megállapítja, hogy a társaság értékesítési és operatív tevékenységei terén erőteljes pozitív dinamika figyelhető meg. A lengyel hatóságok azt is elmagyarázták, hogy a nettó eredmények mindössze két évet érintő (2008 és 2009, lásd a 4. táblázatot) csökkenése a Crist új üzleti stratégiájával áll összefüggésben. Mindezek enyhítették a Crist pénzügyi eredményeinek általános pozitív értékelésével kapcsolatos kételyeket.

(91) A piacon fennálló kapacitásfelesleg miatti kétségeket illetően a Bizottság megállapítja, hogy míg a hagyományos hajóépítő ipar kapacitásfelesleggel szembesülhet, a hitelnyújtás céljából az IDA rendelkezésére bocsátott üzleti tervében megfogalmazott új stratégiájának megfelelően a Crist bevételeinek […]-[…]%-a a hagyományos hajóépítéstől eltérő piacokról származott 2009 és 2011 között (lásd az 1. táblázatot). A Crist bevételszerkezete, valamint a társaság elsődleges működési területét jelentő tengeri szélenergetikai építőipar fejlődési kilátásaira vonatkozó információk fejlődési lehetőségeket és viszonylag alacsony szintű magánbefektetői kockázatot jeleznek.

(92) A fentiek alapján a Bizottság azt a következtetést vonja le, hogy az ügylet időpontjában rendelkezésre álló üzleti információk elégségesek voltak ahhoz, hogy egy magánbefektető az IDA döntésével azonos döntést hozzon.

(93) Ezt az értékelést a Crist 2010-2011-re vonatkozó pénzügyi eredményei is alátámasztják, amelyeket az üzleti terv szerves részeként immár visszamenőlegesen lehet értékelni. Bár 2010-ben az értékesítési előrejelzést csak […]%-ban teljesítette a társaság, a tervezett árbevétel arányos nyereséget és nettó nyereséghányadot felülmúlta, és 12,6 millió PLN nettó eredményt ért el, ami […]-szor magasabb, mint az adott évre szóló terv. 2011-ben tovább javultak a társaság eredményei: az értékesítés szintje […]%-kal volt magasabb a tervezettnél, a nettó eredmény pedig […]%-kal múlta felül az előrejelzést. A társaság mérlegfőösszege 2010-ben […]%-kal, 2011-ben pedig […]%-kal haladta meg a tervet.

A társaság preferenciális elbánásban részesítése

(94) Az eljárás megindításáról szóló határozatban a Bizottság kételyeit fejezte ki a Programban meghatározott bizonyos feltételek teljesülésével kapcsolatban, különös tekintettel a Crist jogosultságára a Programban való részvételre, és a hitel megfelelésére a Programban meghatározott intenzitási küszöbértéknek (lásd a (15) preambulumbekezdést).

(95) A Bizottság tudomásul veszi a lengyel hatóságok magyarázatát arra vonatkozóan, hogy a társaság jogosult volt a Program keretében nyújtott támogatásra, és hogy a Crist által végrehajtott befektetés IDA forrásaiból történő finanszírozásának a mértéke nem haladta meg a Programban előirányzott 80 %-os határértéket (lásd a (61)-(64) preambulumbekezdéseket). A magyarázat második elemével kapcsolatban a Bizottság ellenőrizte, hogy a hitelnyújtásra vonatkozó döntés meghozatalakor az IDA rendelkezésére álló információk alapján betartották a küszöbértéket, ahogy azt a lengyel hatóságok leírták: a 150 millió PLN összegű finanszírozás egy összesen 188,2 millió PLN ([13]) értékű befektetés esetében 79,7 %-os támogatási intenzitást jelent.

(96) A Bizottság úgy véli, hogy e magyarázatok enyhítették az arra vonatkozó kétségeit, hogy egy magánbefektető megadta volna a hitelt.

1.2. *Az előnyre vonatkozó következtetések*

(97) A fenti megállapítások alapján a Bizottság azt a következtetést vonja le, hogy a társaságnak nem származott jogtalan előnye az IDA-hitel feltételeiből. A Bizottság úgy véli, hogy i) az IDA birtokában lévő információk alapján egy magánbefektető is hasonló döntésre jutott volna, és ii) a Crist részére nyújtott IDA-hitel kamatlába megfelel a piaci mértéknek.

(98) Tekintettel arra, hogy az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében az állami támogatás megléte feltételeinek együttesen kell teljesülniük, bármelyikük hiánya döntő. Ezért a fenti (66) preambulumbekezdésben meghatározott többi feltétel elemzése nem szükséges.

([13]) Az IDA ekkor még nem tudhatta, hogy a befektetés összértéke valójában 25 millió PLN-val magasabb lesz a feltételezettnél (azaz 188,2 millió PLN helyett 213,2 millió PLN a szárazdokk árának megemelkedése következtében).

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

Az intézkedés, amelyet a Lengyel Köztársaság a Crist S.A. javára végrehajtott egy 150 millió PLN összegű, 6,81 %-os kamatláb mellett nyújtott hitel formájában, nem minősül állami támogatásnak az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikkének (1) bekezdése értelmében.

2. cikk

E határozat címzettje a Lengyel Köztársaság.

Kelt Brüsszelben, 2012. július 25-én.

a Bizottság részéről
Joaquín ALMUNIA
alelnök